

ZAČÍNÁME FOTOGRAFOVAT

NĚMCOVÁ MARIE

*Komu dopřán smysl pro krásu,
tomu povoleny procházky rájem*

ZAČÍNÁME FOTOGRAFOVAT

OBSAH

◆ Všední nebo tvůrčí snímek	Str.	6
◆ Blízko a daleko		8
◆ Náš digitální aparát		25
◆ Manuální nastavení		35
* Zaostření		38
* Nastavení expozičního času		39
* Pohyb důležitého objektu		42
* Nastavení clony		44
* Hloubka ostrosti		52
* Nastavení citlivosti v ISO		57
* Kontrola nastavení expozice		62
◆ Světelné podmínky		64
* Kvalita světla		68
* Vyvážení bílé		76
◆ Role prvků v obraze		83
* Hlavní motiv		83
* Vedlejší motiv		86
* Pozadí		87
* Popředí		92
* Popředí a pozadí		92

* Podpůrné prvky	Str.	94
* Prvky rušivé a zbytečné		96
◆ Výběr fotogenického motivu		101
* Volba stanoviště a směr pohledu		106
* Pohybová fáze		111
◆ Kompozice fotografického obrazu		113
* Klasická kompozice		116
* Diagonální kompozice		118
* Třetinová kompozice		121
* Středová kompozice		125

Katka

VŠEDNÍ NEBO TVŮRČÍ SNÍMEK

Fotografujeme téměř všichni, neustále a čímkoliv. Mobilem, digitálním aparátem nebo dírkou v krabici od bot. Svoje fotografie okamžitě posíláme do světa. Zdařilé jsou velmi výjimečně, většinou méně nebo jsou až k nekoukání.

Fotografování nemusí být jen všední záznam skutečnosti, ale také zachycení krásy, harmonie, prostě toho co nás oslovilo nebo překvapilo. Abychom si tu setinu vteřiny mohli znovu oživit, vychutnat, nabídnout vhodnou formou i ostatním, je třeba ji umět zachytit, aby na snímku nezevšedněla. Digitální aparát dokáže sám nastavit expoziční hodnoty a zobrazit skutečnost. Nemá však fotografické vidění, neovládá kompoziční pravidla a není ani trochu nápaditý.

Pokud tyto schopnosti má fotograf a navíc dokáže, stejně jako aparát, nastavit i jednotlivé expoziční hodnoty, pak je schopen vytvářet tvůrčí snímky. Kompoziční pravidla jsou stejná pro malovaný i fotografický obraz. Oba obrazy se liší pouze technikou vzniku, ale výsledný snímek chápe divák podobně. To, co vidí na obraze, porovnává se svými zkušenostmi ze skutečnosti. Abychom to hezké dokázali zachytit a snímek byl zdařilý, měl by jeho obsah nabídnout něco víc, než jen záznam skutečnosti. A pokud nás fotografování zaujme, může se stát naší zálibou a obohatit náš život o další rozměr.

Dívat se, je už samo o sobě uměním

František Drtikol

BLÍZKO A DALEKO

Co nás ve skutečnosti zajímá, na co zaostříme svůj zrak, to vidíme ostře, okolí tušíme a "vidíme" ho rozostřeně. Nastavíme-li expozici ve fotoaparátu na **AUTO**, tedy ponecháme její nastavení na fotoaparátu, snaží se aparát předvést snímek co nejostřeji. To, co je důležité nás neosloví, protože ve zcela ostrém snímku je nevýrazné.

Nejsou-li vaše fotografie dobré, nebyli jste dost blízko!

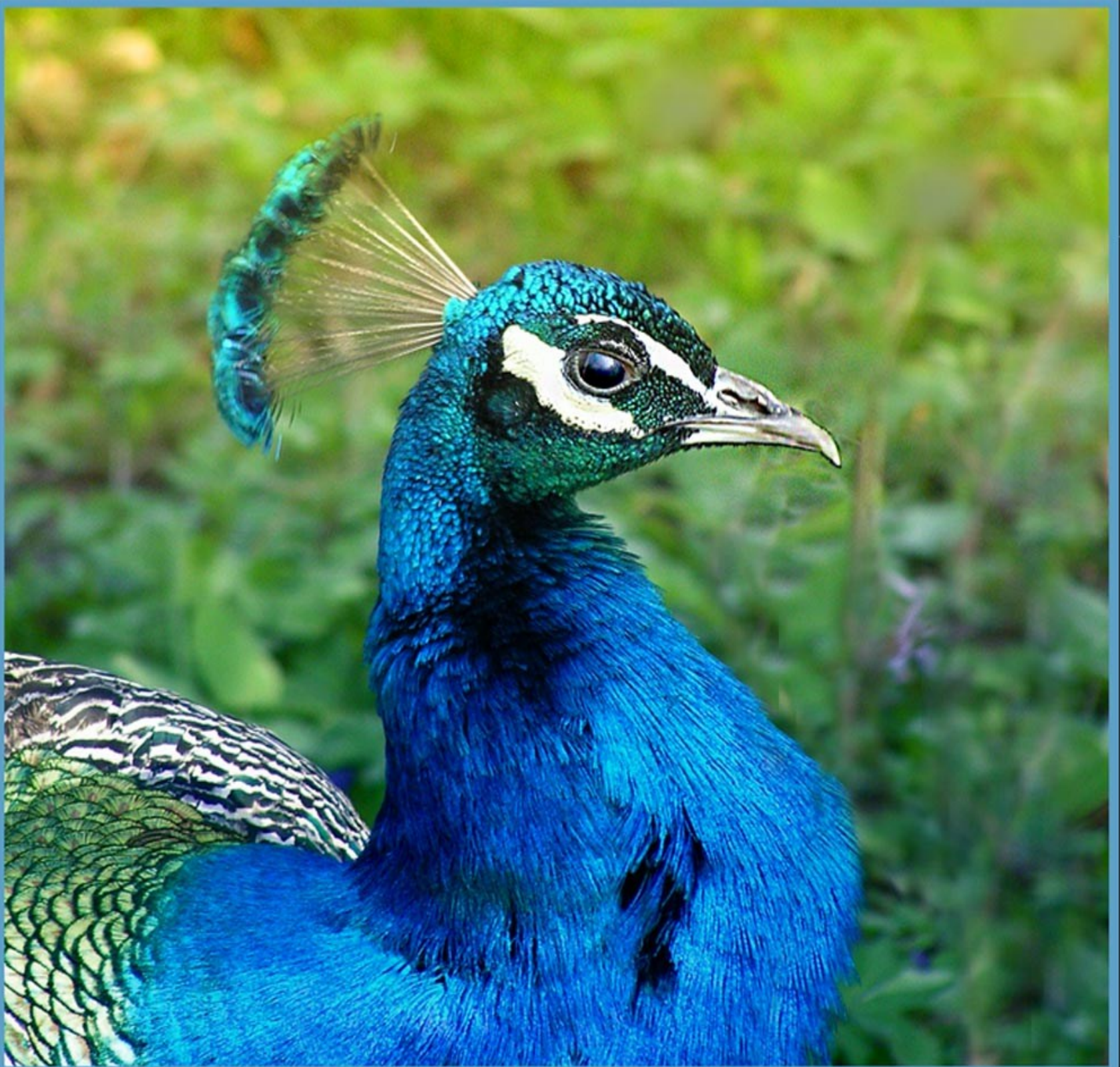
Robert Capa

↑ Pokud nám k přiblížení něco vadí, tentokrát to byl rybník, použijeme teleobjektiv nebo zoom a důležitý objekt, dívku s kolem, si přiblížíme. Do obrazu vkládáme jen nejnütnější prvky, které jsou nutné k pochopení obsahu. Zbylá část rybníku by byla zbytečná. Malá část postačí, abychom pochopili, že dívka je v rybníku a ten bude určitě větší, než část na snímku.

Nastavíme-li expozici MANUÁLNĚ, především expoziční čas a clonové číslo, můžeme ovlivnit, zda objekt bude ostrý nebo neostrý, tonálně a barevně výrazný nebo tlumený. Zobrazíme tím důležitost a nedůležitost prvků, plošnost nebo prostorovost ve snímku, pohyb a statiku. Týká se to každého prvku v obraze a mělo by to mít návaznost na jeho obsah.

Ostré, se zřetelnými detaily chápeme ve skutečnosti i na snímku jako blízké, kdežto **rozostřené** naopak jako vzdálené. Je-li postava blízko, můžeme vidět zřetelně její oči i detaily. Čím víc se od nás vzdaluje, tím více ji vidíme rozostřenější. Zblízka vidíme strukturu a texturu lístku na stromě, zdáli sotva kmen stromu. Stejně to chápeme ve skutečnosti i na snímku. Podle ostrosti a neostrosti tedy dokážeme na snímku posoudit, jak **daleko jsou objekty od sebe.** Současně tím sdělujeme, že **blízký objekt je důležitý,** je tedy hlavním motivem a proto je ostrý. Rozostřený objekt chápeme jako vzdálený, tedy nedůležitý. Současně odhadneme **vzdálenost mezi oběma prvky.**

Neostrost pozadí umožnila pávovi vyniknout. Kdežto veverka se ztrácí ve zřetelném a barevném podzimním listí, na kterém navíc barevně zaniká.

Ostrost a neostrost dokáže nabídnout i dojem **prostorovosti** na snímku. Porovnáme-li blízký objekt a vzdálený, podle míry rozostření usoudíme, jak jsou oba prvky od sebe vzdáleny a zobrazíme tak prostor. Chápeme to opět jako ve skutečnosti. Dojem prostorovosti nám však pomůže zobrazit více fotografických technik. Blízké objekty jsou zřetelné a velké, vzdálené se zmenšují podle míry vzdálenosti a rozostření. Porovnáme-li velikost blízkého a ostrého prvku s prvkem rozostřeným a malým, dokážeme odhadnout velikost prostoru, který je mezi nimi.

Balík sena dole ve snímku je velký a ostrý, kdežto dům u horního rámu obrazu je neostrý a velký jako balík sena. Jelikož takto odhadujeme prostor také ve skutečnosti, usoudíme, jak daleko a jak velký je dům a jaký prostor je mezi balíkem sena a domem.

OSTROST A NEOSTROST dokáží:

- ◆ **Zvýraznit hlavní motiv a potlačit prvky pomocné**
- ostré jsou důležité, neostré podpůrné
- ◆ **Zobrazit prostorovost** - ostré prvky jsou blízké, neostré vzdálené
- ◆ **Pohyb a statiku** - ostré prvky mohou být statické, neostré v pohybu nebo to může být naopak.
- ◆ **Vzdálenost prvků mezi sebou** - víme, že dívka je blíže než hoch a jak daleko je motýl od květiny

↑ Ostrost a neostrost - vpředu ostrá zelená tráva, kdežto na středovém záhonu těžko rozeznáme, co je na něm vysazeno. Budova zcela vzadu je taktéž neostrá, vidíme pouze její základní tvar. Domy vpravo nahoře jsou sotva rozeznatelné.

Prostorovost - je zobrazena více prostředky. Jednak jsou to šikmé linie, které směřují do středu snímku a do dále se zužují. Jsou to také lavičky, kdy přední vidíme zcela zřetelně, do dále ostrosti ubývá a navíc se lavičky zmenšují. Ostré vpředu je blízko, kdežto vzdálené vzadu je rozostřené.

Posouzení vzdálenosti - pokud porovnáme traviny vpředu a budovu vzadu, zjistíme, že budova je o trochu menší. Jelikož bychom je takto viděli i ve skutečnosti, dokážeme odhadnout, jak daleko traviny od budovy jsou.

Vzdálenost mezi prvky - porovnáme-li velikost lavičky a mezeru mezi lavičkou a záhonem ve středu snímku, dokážeme odhadnout vzdálenost mezi záhonem a lavičkami.

Velikost prvků - domy na snímku vpravo nahoře, to je část města Brna. Porovnáme-li je s velikostí trávy vpředu, zjistíme, jak daleko jsou. Budova za záhonem je dalším prvkem, který nám k porovnání slouží.

Důležité a nedůležité - důležitým prvkem, který poutá pozornost je zelená tráva a řada laviček. Méně výrazná barva, snižování ostrosti do dále a zmenšování prvků ve zbývajících obrazové části snižují výrazně roli prvků v ní.

PORADNA

Začátečnické chyby fotografů:

☹️ **Hlavní motiv - postava, květina, zvíře, budova, jsou dále od aparátu.** Ve výsledném snímku jsou tyto objekty malé, nezřetelné a kolem nich je zbytečný prostor.

☹️ **Hlavní motiv - je vysoký, (postava, květina, žirafa) a jsou zachyceny ve vodorovném snímku.** Je třeba dát fotoaparát do svislé polohy, aby hlavní motiv vyplnil podstatnou část snímku.

☹️ **Hlavní motiv - tedy objekt, který je podstatou snímku, umísťujeme do středu snímku.** Středovému umístění se vyhýbáme, jedná se o chybu. Existuje jen několik výjimek. Postava stojí ve středu snímku. Vpravo od ní jsou domy, vlevo krajina. Postava by měla přitahovat pozornost a místo toho dělí snímek na dvě části.

Stačilo by přijít blíž, dát aparát na výšku. Snímek bude zřetelný. Chceme-li mít snímek pokoje, pořídíme více snímků.

Budou jednoduché, zajímavější a nabídnou více pohledů.

Pokud zvládneme práci ve Photoshopu a dokážeme pracovat s nástrojem Razítko, odstraníme větve nad hlavou dívky a další rušící prvky. Dbáme na to, aby se lokty nebo opěradlo nedotýkaly rámu obrazu. Je to vážná chyba. V jednoduchém snímku se můžeme soustředit na jeho prohlížení, sledovat zaujetí dívky. Přemýšlí, odpočívá nebo se jen fotí....

Stojíme-li trochu výše, máme pocit, že kousek Brna z výšky vidíme jinak a nutí nás to zmáčknout spoušť. Snímek však není sdělný. Schází hlavní motiv, něco, co by zaujalo. Mohl by to být jeřáb, ale je daleko vzadu, kdežto domy vpředu jsou velké, rozpůlené a nezajímavé. Mohli bychom si jeřáb přiblížit, třeba pomocí zoomu, pokud by stál za fotografování, a vynechat nevábnné popředí. Jeřáb bude ostrý, vynikne, za ním budou neostré paneláky, lesy a obloha. Můžeme pořídit i snímek, kdy vpředu bude celý a zajímavý dům. Bude ostrý a ostatní domy za ním budou nezajímavé a rozostřené.

Prohlížíme-li si jakýkoliv snímek, vkládáme do jeho prohlížení své zkušenosti ze skutečnosti. Hodnotíme podle ní zobrazenou vzdálenost objektů i postav, jejich vztahy mezi sebou i k rámu obrazu nebo horizontu. Osloví nás blízkost i vzdálenost, prostorovost a zřetelnost, tedy celá scéna. Snažíme se pochopit obsah snímku a hledáme to důležité, co by mělo být hlavním motivem snímku.

Na rozdíl od horního snímku, je snímek přehledný. Víme, které domy jsou blízko a poutají naši pozornost a které jsou daleko a nedůležité. Mirně šikmá linie podobných domů vnáší do snímku řád. Jeden z domů narušuje všednost světlou barvou.

*Vpravo byl nastaven aparát na **AUTO**, vlevo manuálně (**M**) a tak bylo možno pomocí nastavení clového čísla, rozostřit plot za fotografkou. V editoru počítače bylo pozadí trochu ztmaveno, aby hlavní motiv, tedy fotografka, více vynikla. Tím došlo ke ztmavení žlutého písku, takže snímek působí vyrovnaně. Převedení do černobílého provedení odpoutalo snímek od reality. Více si všímáme nakročené pravé nohy, rukou i obličeje.*

Máme-li před sebou ostrý snímek, zaujme nás celý a těžko rozlišíme, co je důležité, na co máme zaměřit svoji pozornost. Obsah snímku se buď zcela vytratí nebo máme před sebou dokumentární snímek, který nám říká, jak scéna vypadá ve skutečnosti, ale nic víc se nedozvíme.

Snímek má mnoho nedostatků. Jednak bychom měli vyčkat, až muž v tmavých brýlích odejde a jiný dá pryč ruku z balónového koše. Ruší také část koše nad hlavou muže a pozadí je zcela nevhodné.

PORADNA

Stanoviště - měli bychom provést záběr více zblízka, aby ruka a část horního koše zmizely z obrazu. Pokud bychom stáli více vlevo, pozadí by tvořily tmavé stromy, nikoliv konkrétní objekty, rušící barevně, světlými a tmavými tóny.

Nastavení expozice - expozice byla nastavena na AUTO. Kdybychom nastavili expozici manuálně (M), mohli bychom ovlivnit pozadí, které by mohlo být více rozostřené.

O nastavení expozičních hodnot budeme hovořit podrobně dále v knize.

Úpravy v editoru počítače - můžeme provést výřez, pozadí rozostřit a ztmavit, odretušovat nežádoucí prvky.

Pokud by byl v balónovém koši pouze muž a díval se přímo do aparátu, jednalo by se o dokumentární snímek, kdy se chtěl vyfotografovat před odletem. Stejně však málo zdařilý.

Muž se však dívá stranou, něco ho zaujalo nebo čeká na další pokyn k přípravě letu. Ve snímku je ještě dívka, která také poletí nebo ji pouze zajímají přípravy letu. Pokud by byly na snímku pouze tyto dvě postavy, snímek by měl obsah, mohli bychom přemýšlet, o co ve snímku jde. Hovoří-li k nám snímek, je zajímavý nebo potěší, jedná se o **TVŮRČÍ** snímek.

Pro dokumentární snímek postačí nastavení **AUTO**, kdežto pro tvůrčí je nutné manuální nastavení **(M)**.

Snímku prospělo zklidnění pozadí a to zejména pomocí manuálního nastavení, tedy clonového čísla, které pozadí silně rozostřilo a také výřez. Počkali jsme, až muž vzadu odejde, druhý odloží ruku z koše. Snímek byl pořízen více zblízka, tím se hlavní motiv, tedy muž přiblížil. Je výrazný, světlý na tmavším pozadí. To navíc sjednotilo sépiové provedení.